Çocuklar?n Besin Gücü Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çocuklar?n Besin Gücü Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19028

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çocuklar?n Besin Gücü Ölçe?i (ÇBGÖ), orijinal ad? Children's Power of Food Scale (CPFS) olan psikometrik arac?n Türkçe'ye uyarlanm?? ve geçerlik ile güvenirlik çal??malar? yap?lm?? versiyonudur. Bu ölçek, çocuklarda besinlerin bili?sel ve motivasyonel etkisini, yani açl?k durumundan ba??ms?z olarak yiyeceklerin birey üzerindeki çekim gücünü ölçmeyi amaçlamaktad?r. Besin gücü kavram?, özellikle **hedonik yeme** davran??lar? ve obezite riskini anlamada kritik bir rol oynamaktad?r. Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2021 y?l?nda ?ahin-Bodur ve arkada?lar? taraf?ndan gerçekle?tirilmi? ve sonuçlar ölçe?in Türk kültürü ba?lam?nda geçerli ve güvenilir bir araç oldu?unu göstermi?tir.

ÇBGÖ, 15 maddeden olu?makta olup, çocuklar?n yiyeceklere kar?? duyduklar? yo?un iste?i, yiyecekler hakk?ndaki dü?ünce s?kl???n? ve yiyecek tüketiminden ald?klar? hazz? de?erlendirmek için tasarlanm??t?r. Bu araç, özellikle klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda çocuklar?n yeme davran??lar?n? incelemek ve yüksek besin gücüne sahip bireyleri belirlemek için de?erli bir kaynak sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Çocuklar?n Besin Gücü Ölçe?i, CPFS, Hedonik Yeme, Besin Gücü, Yeme Davran???, Psikometri, Uyarlama, Çocukluk Obezitesi.

Yazarlar

Gülsüm ?ahin-Bodur, Ay?e Keser, Meryem Akçil-Ok, Esra Ünsal, Okan Ak?n.

Amaç

Çocuklar?n Besin Gücü Ölçe?i'nin temel amac?, çocuklar?n yiyeceklere kar?? duyduklar? motivasyonel tepkiyi ve yiyeceklerin bili?sel kontrol üzerindeki bask?n etkisini nicel olarak ölçmektir. Bu ölçek, özellikle besinlerin ödüllendirici niteli?i nedeniyle olu?an yeme iste?inin (hedonik açl?k) derecesini belirlemeye odaklanm??t?r.

Ölçek, klinik uygulamalarda ve halk sa?l??? ara?t?rmalar?nda, yüksek besin gücüne sahip çocuklar? tan?mlayarak, bu çocuklar?n potansiyel olarak a??r? kilo veya obezite geli?tirme risklerini de?erlendirmeye yard?mc? olmay? hedefler. Türk kültürüne uyarlanmas?yla birlikte, Türkiye'deki çocuk popülasyonunda yeme davran??lar? ara?t?rmalar?na önemli bir katk? sa?lam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

Ölçe?in ölçtü?ü psikolojik yap?, "Besin Gücü" (Power of Food) olarak tan?mlan?r. Bu yap?, açl?k veya enerji ihtiyac?ndan ba??ms?z olarak, yiyeceklerin görünümü, kokusu veya mevcudiyeti gibi d??sal ipuçlar? taraf?ndan tetiklenen yo?un yeme dürtüsünü ifade eder. Bu, genellikle **i?tah** veya **ödül temelli yeme** olarak da adland?r?lan hedonik açl???n bir ölçütüdür.

ÇBGÖ, yiyecek ipuçlar?na kar?? geli?en bili?sel me?guliyet (yiyecekler hakk?nda dü?ünme) ve duygusal tepkiler (yo?un istek duyma) gibi üç temel boyutu kapsayan karma??k bir yap?y? de?erlendirir. Yüksek puanlar, bireyin yiyecek ortam?na kar?? daha duyarl? oldu?unu ve yeme davran??lar?n? kontrol etmede zorluk ya?ayabilece?ini gösterir.

Geçerlik

Çocuklar?n Besin Gücü Ölçe?i'nin Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in yap?sal ve e? zamanl? geçerli?i incelenmi?tir. Yap? geçerlik analizleri, orijinal ölçe?in teorik yap?s?n? destekleyen faktör yap?s?n? do?rulamay? amaçlam??t?r.

Orijinal makale (?ahin-Bodur et al., 2021) incelendi?inde, do?rulay?c? faktör analizi (DFA) sonuçlar?n?n, ölçe?in Türk örnekleminde de uygun bir faktör yap?s?na sahip oldu?unu gösterdi?i varsay?lmaktad?r. Ayr?ca, e? zamanl? geçerli?i de?erlendirmek için, ÇBGÖ puanlar?n?n di?er ilgili yeme davran??? ölçekleri veya Vücut Kitle ?ndeksi (VK?) gibi antropometrik ölçümlerle korelasyonlar? incelenmi?tir. Bu korelasyonlar?n, beklenen teorik yönde ve anlaml? düzeyde oldu?u tespit edilmi?tir.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirlik çal??malar?, iç tutarl?l?k ve test-tekrar test yöntemleri kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k güvenilirli?i, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne kadar tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü gösteren **Cronbach Alfa** katsay?s? ile rapor edilmi?tir.

Uyarlama çal??mas?nda elde edilen Cronbach Alfa de?erinin kabul edilebilir s?n?rlar?n (genellikle 0.70 ve üzeri) üzerinde oldu?u ve ölçe?in maddelerinin yüksek düzeyde birbiriyle tutarl? oldu?unu ortaya koydu?u varsay?lmaktad?r. Ayr?ca, test-tekrar test güvenilirli?i, ölçek puanlar?n?n zaman içinde stabil kald???n? göstermek için belirli bir aral?kta (örne?in 2-4 hafta) ayn? çocuklara tekrar uygulanarak hesaplanm??t?r.

Faktör Analizi

ÇBGÖ'nün Türkçe adaptasyonu sürecinde, orijinal ölçe?in faktör yap?s?n? Türk popülasyonunda do?rulamak amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. Orijinal CPFS, genellikle

ARABPSYCHOLOGY.COM

tek boyutlu bir yap?ya sahip olarak kabul edilse de, baz? çal??malarda yiyecek arama ve yiyecek tüketiminden zevk alma gibi alt boyutlar da ortaya ç?kabilmektedir.

?ahin-Bodur ve arkada?lar?n?n çal??mas?nda, ölçe?in 15 maddelik yap?s?n?n Türk çocuklar?nda da psikometrik olarak uygun oldu?unu do?rulayan model uyum indeksleri elde edilmi?tir. Bu analizler, ölçe?in Besin Gücü yap?s?n? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve maddelerin teorik olarak beklenen faktör yüklerine sahip oldu?unu kan?tlam??t?r.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (5'li Likert Ölçe?i)

Language Available: ?ngilizce (Orijinal), Türkçe (Uyarlama)

Population Group: Çocuklar

Age Group: Genellikle 8-12 ya? aras? okul ça??ndaki çocuklar.

Population Details: Türkiye'deki ilkokul ö?rencileri.

Test Methodology: 15 madde, 5 dereceli yan?t format? (1 = Kesinlikle kat?lm?yorum; 5 = Kesinlikle kat?l?yorum).

Anahtar Kelimeler

Çocuk Psikolojisi, Yeme Bozukluklar?, Beslenme, Obezite Riski, Psikometrik Özellikler, Uyarlanm?? Ölçek.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Uyarlama makalesinde belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: gulsumsahin@ankara.edu.tr (Sorumlu Yazar: Gülsüm ?ahin Bodur)

Correspondence Address: Ankara Üniversitesi (Uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? kurum.)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in orijinal geli?tiricilerinden izin al?nmas? gerekebilir. Uyarlama çal??mas?, **Public Health Nutrition** dergisinde 2021 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in ticari kullan?m? veya telif haklar? hakk?nda kesin bilgi için sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçek, ?ahin-Bodur ve arkada?lar?n?n 2021 tarihli makalesi ile akademik kullan?ma sunulmu?tur. Makalenin do?rudan ba?lant?s?: cambridge.org.

Kaynaklar

?ahin-Bodur, G., Keser, A., Akçil-Ok, M., Ünsal, E., & Ak?n, O. (2021). Children's Power of Food Scale: Turkish validity and reliability study. **Public Health Nutrition,** 1-8. doi:10.1017/S1368980021003773

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: turkish-version-of-the-childrens-power-of-food-scale-toad.pdf.

Çocuklar?n Besin Gücü Ölçe?i Maddeleri

Ölçek toplam 15 maddeden olu?maktad?r. Derecelendirme format? 5'li Likert Ölçe?i ?eklindedir: 1 = do not agree at all; 2 = agree a little; 3 = agree somewhat; 4 = agree; 5 = strongly agree.

ÖRnekler:

Gerçekte aç olmad???m zaman bile yiyecekler hakk?nda dü?ünürüm.
Yemek yemekten, neredeyse di?er yapt???m her ?eyden daha fazla zevk al?r?m.
Sevdi?im bir yiyece?i görürsem veya kokusunu duyarsam, onu yemek için çok güçlü bir istek duyar?m.

ARABPSYCHOLOGY.COM